چیرۆکی پێغەمبەران

چیرۆکی حەزرەتی ئادەم
(سڵاوی خوای لێبێت)

1

نووسەر : کەمال سەید

وەرگێڕانی : ئازاد عەبباس گڵێجاڵی

وێنە : حەسەنێین و تەیبە عەبدوڵڵا

ناوی کتێب: چیرۆکی حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت)
ناوی نووسەر: کەمال سەید
وەرگێڕانی: ئازاد عەبباس گڵێجاڵی
وێنە: حەسەنێین و تەیبە عەبدوڵڵا
نۆبەتی چاپ: دووەم/2022
چاپ: ناوەندی ڕێنوێن
تیراژ: 1000 دانە
ژپنک (ISBN): 978-9922-626-65-9
ژمارەی سپاردن: لە بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی کتێبخانە گشتییەکان
ژمارە (1327)ـی ساڵی (2018)ـی پێ دراوە.

ناوەندی ڕێنوێن

07701932749 - 07501269689

hakem1423@yahoo.com
renwen2009@yahoo.com

سلێمانی - بازاڕی ئاوباریک - نهۆمی یەکەم
بەرامبەر کاسۆمۆڵ - دوکانی ژمارە (٦٦)

چیرۆکی حەزرەتی ئادەم

(سڵاوی خوای لێبێت)

نووسەر : کەمال سەید

وەرگێڕانی: ئازاد عەبباس گلێجاڵی

وێنە: حەسەنێین و تەیبە عەبدوڵڵا

پێش ملیاران ساڵ خوای گەورە ئەم گەردوونە جوانەی ئەفراند.. جۆرەها دروستکراوی تێدا دروست کرد.. لە تیشک و نوور فریشتەی دروست کرد..

لە ئاگریش دێو و پەری دروست کرد..

زەویشی دروست کرد.. زەوی پڕ بوو لە دەریا.. پێل و شەپۆلی گەورە گەورە.. ڕەشەبای زۆر بەهێز.. بوورکانی تۆقێنەر و گەورە گەورە..

خوای گەورە بە فریشتەکانی فەرموو: ﴿إِنِّي جاعِلٌ فِي الأَرْضِ خَلِيفَةً﴾ البقرة: ٣٠ واتە: بەڕاستی من دەمەوێت لە زەویدا جێنشینێک دابنێم (بۆ ئاوەدانی و دینداری)..

جا ئەو جێنشینە هاووێنەی نییە، نە وەک فریشتەکانە، نە وەک پەری.. لە سەر زەویشدا هیچ کەس و شتێکم وەک ئەو دروست نەکردووە..

فریشتەکان بە خوای گەورەیان وت: ﴿أَ تَجْعَلُ فيها مَنْ يُفْسِدُ فيها وَ يَسْفِكُ الدِّماءَ وَ نَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَ نُقَدِّسُ لَكَ﴾ البقرة: ٣٠ واتە: ئایا کەسێکی تێدا دەکەیتە جێنشین کە خراپە و تاوانی تێدا بچێنێت و خوێنڕێژی تێدا ئەنجام بدات؟! لەکاتێکدا ئێمە تەسبیحات و سوپاس و ستایشت دەکەین و قەدر و ڕێزی تۆ چاك دەزانین و بەدوورت دەگرین لەو شتانەی شایستەی تۆ نین.

خوای گەورە لەوەڵامیاندا فەرمووی: ﴿إِنِّي أَعْلَمُ ما لا تَعْلَمُونَ﴾ البقرة: ٣٠ واتە: بێگومان من شتی وا دەزانم کە ئێوە نایزانن!..

دوایی خوای گەورە فەرمانی کرد لە سەر زەوی هەندێ خۆڵیان هەڵگرت.. خۆڵەکە تێکەڵەیەک بوو لە خۆڵی بەرزایی و دەشتایی.. خۆڵی ڕەقەنان و سوێرەکات، هەروەها خۆڵی نەرم و بەپیت.. جا هەموو ئەو جۆرە خۆڵانە تێکەڵ کران و بە ئاو شێلدران و بوو بە قوڕێکی پتەو..

دوایی خوای گەورە ئادەم(سلاوی خوای لێبێت)ی لەو قوڕە شێلراوە دروست کرد و ڕۆحی کرد بە بەردا.. وەک خۆی فەرموویەتی: ﴿وَ إِذْ قالَ رَبُّكَ لِلْمَلائِكَةِ إِنِّي خالِقٌ بَشَراً مِنْ صَلْصالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ * فَإِذا سَوَّيْتُهُ وَ نَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ ساجِدِينَ﴾ الحجر: ٢٨—٢٩ واتە: یادی ئەوە بکەرەوە کاتێك پەروەردگارت بە فریشتەکانی وت: بەڕاستی من دروستکاری بەشەرێکم لە قوڕێکی وشك کە پێشتر قوڕێکی ڕەشباو و ترشاو بوو... جا کاتێك ڕێکوپێك و تەواوم کرد، لەو ڕۆحە تایبەتییەی کە من (بەدیهێنەری ئەوم)، پێم بەخشی، ئەوە هەمووتان کڕنووشی بۆ بەرن (کڕنووشی ڕێز و بە فەرمانی خوا).

دوای ئەوەی خوای گەورە ڕۆحی کرد بە بەری ئادەم(سلاوی خوای لێبێت)دا، ئادەم(سلاوی خوای لێبێت) پژمی.. ڕۆح ڕۆیشتە نێو هەموو جەستەیەوە و بوو بە مرۆڤێکی ڕێکوپێک.. مرۆڤێ کە بتوانێ بیربکاتەوە.. ڕاست و چەوت لەیەکتر جودا بکاتەوە.. خۆشبەختی و بەدبەختی دیاری بکات..

پێش ئەوەی ئادەم(سلاوی خوای لێبێت) بێتە سەر زەوی خوای گەورە ویستی هەموو دروستکراوەکان بە ئادەم(سلاوی خوای لێبێت) بناسێنێ و ئادەم(سلاوی خوای لێبێت)یش بەوان بناسێنێ.. بۆ ئەوەی ئادەم(سلاوی خوای لێبێت) بزانێ چۆن مامەڵە لەگەڵ دروستکراوەکانی خوای گەورەدا بکات و هەق و ناهەق لە یەکتری جیا بکاتەوە..

سەجدە بردنی فریشتەکان

خوای گەورە ئادەم(سەلاوی خوای لێبێت)ی دروست کرد.. دوایی فەرمانی کرد بە سەر فریشتەکاندا، فەرمووی: ﴿وَ إِذْ قُلْنا لِلْمَلائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلاّ إِبْلِيسَ أَبى وَ اسْتَكْبَرَ وَ كانَ مِنَ الْكافِرِينَ﴾ البقرة: ٣٤ واتە: کاتێکیش بە فریشتەکانمان وت: سوژدە بەرن بۆ ئادەم (سوژدەی ڕێز و بە فەرمانی خوا، وەکو ڕووگەیەك) سوژدەیان برد، جگە ئیبلیس نەبێت کە سەرپێچی کرد و خۆی بە گەورەزانی و خۆی خستە ڕیزی کافرەکانەوە.

بەڵێ.. هەموو فریشتەکان فەرمانی خوای گەورەیان جێبەجێ کرد و سوژدەی ڕێزیان بۆ ئادەم(سەلاوی خوای لێبێت) برد، جگە ئیبلیس کە ئەویش فریشتە نەبوو، بەڵکو دێو بوو.. ئەو سوژدەی بۆ ئادەم(سەلاوی خوای لێبێت) نەبرد.. ئێرەیی بە ئادەم(سەلاوی خوای لێبێت)برد.. خۆی بە گەورە زانی و بە چاوی سووکەوە سەیری ئادەم(سەلاوی خوای لێبێت)ی کرد..

خوای گەورە لە ئیبلیسی پرسی و فەرمووی: ﴿ما مَنَعَكَ أَلاّ تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ﴾ الأعراف: ١٢ واتە: باشە ئەی ئیبلیس! چی بەرگری لێ کردیت کە سوژدە نەبەیت کاتێک فەرمانم پێدایت؟

ئیبلیس لە وەڵامدا وتی: ﴿أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَني مِنْ نار وَ خَلَقْتَهُ مِنْ طين﴾ الأعراف: ١٢ واتە: من لەو چاکترم، (چونکە) تۆ منت لە ئاگر دروست کردووە و ئەوت لە قوڕ دروستکردووە.

بەو شێوەیە ئیبلیس فەرمانی خوای گەورەی شکاند و سوژدەی بۆ ئادەم(سەلاوی خوای لێبێت) نەبرد.. ئیتر خوای گەورە ئیبلیسی بەر نەفرەتی خۆی خست.. بەو هۆیەوە ئیبلیس ڕقی لە ئادەم(سەلاوی خوای لێبێت) هەڵگرت.. ئێرەیی پێ دەبرد.. خۆی بە گەورە زانی.. هەمیشە لە بیری ئەوەدا بوو کە چۆن تۆڵە لە ئادەم(سەلاوی خوای لێبێت) بسەنێتەوە؟.. چۆن فێڵێک لە ئادەم(سەلاوی خوای لێبێت) بکات و تووشی زیانێکی گەورەی بکات؟..

خوای گەورە هاوسەرێکی بۆ ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) دروست کرد بە ناوی (حەوا).. هەردووکیانی لە بەهەشتدا نیشتەجێ کرد و بە ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت)ی فەرموو: ﴿يا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَ زَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَ كُلا مِنْها رَغَداً حَيْثُ شِئْتُما وَ لاتَقْرَبا هذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونا مِنَ الظّالِمينَ﴾ البقرة: ٣٥ واتە: ئەی ئادەم! خۆت و هاوسەرت لەم بەهەشتەدا ژیان بەرنەسەر و لە هەر کوێ حەزدەکەن نیشتەجێ بن، بخۆن و بخۆنەوە بەتێر و تەسەلی، بەڵام نزیکی ئەم درەختە مەکەون (درەختێکی دیاریکراو بۆ تاقیکردنەوە لێیان قەدەغە کرا) ئەگینا دەچنە ڕیزی ستەمکارانەوە.

ئەوەیشی بە ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) ڕاگەیاند کە خۆیان لە فێڵ و تەڵەکەی ئیبلیس بپارێزن.. بۆیە فەرمووی: ﴿يا آدَمُ إِنَّ هذا عَدُوٌّ لَكَ وَ لِزَوْجِكَ فَلا يُخْرِجَنَّكُما مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقى﴾ طه: ١١٧ واتە: ئەی ئادەم! بەڕاستی ئەم (ئیبلیسە) دوژمنی خۆت و هاوسەرەکەتە، وریا بن لە بەهەشت بەدەرکردنتان نەدات، بە هۆیەوە تووشی ناخۆشی و نەگبەتی و دەربەدەری ببن.

بەهەشت شوێنێکی زۆر خۆش و دڵگیرە.. هەمیشە بەهارە.. پڕە لە ناز و نیعمەت و بەختەوەری.. ئەوی ناخۆشی و سەرئێشە بێ تێیدا نییە..

ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) لە بەهەشتدا زۆر خۆشحاڵ بوو.. زۆر بە کەیف و ساز بوو.. لەگەڵ حەوای هاوسەریدا بە خۆشی دەژیان و بە ناو باخ و سەوزایی و شوێنە خۆشەکانی بەهەشتدا پیاسەیان دەکرد.. لە بەروبوم و میوەی دارەکانی بەهەشتیان دەخوارد.. کاتێ دەگەیشتنە ئەو دارەی کە خوای گەورە لێی قەدەغەکردبوون لێیان نەدەخوارد، بەڵکو سەیرێکیان دەکرد و ئیتر بەجێیان دەهێشت..

ئیبلیس دوژمنی مرۆڤه!

خوای گەورە ئیبلیسی لە ڕیزی فریشتەکان کردە دەرەوە.. لە یەکەم تاقیکردنەوەدا ناخی ئیبلیس دەرکەوت.. خۆبەزلزان و خۆپەسەند بوو.. وەک پێشتریش وترا دڵی ئیبلیس پڕبوو لە ڕق و کینە و ئێرەیی بەرامبەر ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) و حەوا..

جارێک ئیبلیس هات بۆ لای ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) و حەوا پێی گوتن: باشە ئێوە هەموو دارەکانی بەهەشتتان دیوە؟..

ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) فەرمووی: بەڵێ!.. هەموومان بینیون.. لە بەری هەموو دارەکانمان خواردووە!..

ئیبلیس کەوتە فێڵکردن و وتی: جا ئەوە چ سودێکی هەیە؟.. خۆ ئێوە لە بەری داری (مانەوە)تان نەخواردووە.. بەری ئەو دارە ژیانی هەتا هەتایی بە ئێوە دەبەخشێ.. هەرکەسێ لێی بخوا هەرگیز نامرێ.. ئەگەر ئێوە لێی بخۆن دەبنە فریشتە و ئیتر بە هیچ شێوەیەک نامرن و لە بەهەشت ناچنە دەرەوە..

خوای گەورە دەفەرمووێ: ﴿فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّيطانُ لِيُبْدِيَ لَهُما ما وُورِيَ عَنْهُما مِنْ سَوْآتِهِما وَ قالَ ما نَهاكُما رَبُّكُما عَنْ هذِهِ الشَّجَرَةِ إلاّ أَنْ تَكُونا مَلَكَيْنِ أَوْ تَكُونا مِنَ الْخالِدينَ * وَ قاسَمَهُما إِنِّي لَكُما لَمِنَ النّاصِحينَ * فَدَلاّهُما بِغُرُور﴾ الأعراف: ٢٠–٢٢ واتە: شەیتان کەوتە فرێدانی وەسوەسە و خەتەرە و خەیاڵ بۆ ناو دڵ و دەروونیان تا ئەو عەیب و عارەیان دەربخات کە شاراوە بوو لێیان (دوایی خۆی ئاشکراکرد) و پێی وتن: پەروەردگارتان ئەم درەختەی لێ قەدەغە نەکردوون تەنها لەبەر ئەوەیە نەوەکو ببنە فریشتە، یاخود بۆ ئەوەیە نەوەکو لە نەمران بن!.. (ئەوسا شەیتان زانی دەترسن و دوودڵن) سوێندی بۆ خواردن کە من بەڕاستی لە ئامۆژگارانم بۆ ئێوە و دڵسۆزتانم!.. ئیتر شەیتان بە فێڵ و پیلان فریوی دان.

بەڵێ.. شەیتان سوێندی درۆی خوارد بۆ ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) و حەوا کە ئەو دڵسۆزیانە و دەیەوێ بۆ هەتا هەتایە لە بەهەشتدا بمێننەوە و ببن بە فریشتە..

ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) هەرگیز ئەوەی بە بیردا نەهاتبوو کە کەسێک بە درۆوە سوێند بە خوا بخوا!.. بۆیە باوەڕی بە قسەکانی ئیبلیس کرد و لە گەڵ حەوادا دەستیان بۆ میوەی قەدەغەکراو برد و لێیان خواردا!..

دوای ئەوە ئیبلیس ڕایکرد.. بە دەنگێکی شەیتانیانە دای لە قاقای پێکەنین.. چونکە لە پیلانگێڕیەکەی سەرکەوتوو بوو.. ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) و حەوای خەڵەتاند..

دابەزین

ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) و حەوا لەبەری داره قەدەغەکراوەکەیان خوارد.. ﴿فَدَلاَّهُما بِغُرُور فَلَمّا ذاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُما سَوْآتُهُما وَ طَفِقا يَخْصِفانِ عَلَيْهِما مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ﴾ الأعراف: ٢٢ واتە: جاكاتێک تامی بەروبوومی درەختەکەیان چەشت، هەرچی عەیب و عاریان هەیە کەوتە دەرەوە، (ناچار بەپەلە) دەستیاندایە گەڵای درەختەکانی بەهەشت عەیب و عاری خۆیان پێ دائەپۆشی.

ئادەم(سەلاوی خوای لێبێت) و حەوا هەستیان بە شەرمەزاری دەکرد.. هەردووکیان لە کارەکەیان پەشیمان بوونەوە.. زۆر بە خێرایی بەرهەمی فریوخواردنەکەیان بینی.. دوای ئەوە ئادەم(سەلاوی خوای لێبێت) و حەواگوێیان لە دەنگێ بوو دەیفەرموو: ﴿أَ لَمْ أَنْهَكُما عَنْ تِلْكُمَا الشَّجَرَةِ وَ أَقُلْ لَكُما إِنَّ الشَّيْطانَ لَكُما عَدُوٌّ مُبينٌ﴾ الأعراف: ٢٢ واتە: ئایا من ئەو درەختەم لێ قەدەغە نەکردن و پێم نەوتن، کە بەڕاستی شەیتان بۆ ئێوە دوژمنێکی ئاشکرایە؟..

حەزرەتی ئادەم(سەلاوی خوای لێبێت) و دایە حەوا دەستیان کرد بە گریان.. زۆر گریان.. بە دەم گریانەوە سوژدەیان بۆ خوای گەورە برد و پەشیمانی خۆیان دەربڕی و وتیان: ﴿رَبَّنا ظَلَمْنا أَنْفُسَنا وَ إِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنا وَ تَرْحَمْنا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخاسِرينَ﴾ الأعراف: ٢٣ واتە: پەروەردگارا ئێمە ستەممان لە خۆمان کرد، خۆ ئەگەر لێمان خۆش نەبیت و بەزەییت پێماندا نەیەتەوە، ئەوە بەڕاستی ئێمە سوێند بە خوا لە خەسارەتمەند و زەرەرمەندانین.

خوای گەورە زۆر بەسۆز و میهرەبانە.. لە گوناهەکەی حەزرەتی ئادەم(سەلاوی خوای لێبێت) و دایە حەوا خۆشبوو.. حەزرەتی ئادەم(سەلاوی خوای لێبێت)یشی هەڵبژارد و کردی بە پێغەمبەری خۆی.. پاک و خاوێنی کردەوە و لە گوناه پاراستی، بۆ ئەوەی ببێ بە ڕێپیشاندەر بۆ ڕۆڵە و نەوەکانی.. تا جاریکی تر شەیتان فریویان نەدات و ژەهری گڵاوی خۆی نەڕێژێ.. دوایی خوای گەورە بە حەزرەتی ئادەم(سەلاوی خوای لێبێت)ی فەرموو: ﴿قالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَ لَكُمْ فِي الأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَ مَتاعٌ إِلى حين * قالَ فيها تَحْيَوْنَ وَ فيها تَمُوتُونَ وَ مِنْها تُخْرَجُونَ﴾ الأعراف: ٢٤–٢٥ واتە: ئیتر دابەزن هەندێکتان دوژمنی هەندێکتانن (شەیتان و داروودەستەی دوژمنی ئێوەن و نەوەی ئادەمیش بەهۆی پیلانی شەیتانەوە دوژمنایەتی یەکتر دەکەن) بۆتان هەیە لە زەویدا نیشتەجێ ببن و ببێ بە هۆی ڕابواردن و ژیان تا ماوەیەک... خوا فەرمووی (پێیان): هەر لە زەویدا دەژین و لەوێش دەمرن و (تێکەڵ بە خاکی دەبن، لە کاتی دیاری کراویشدا) هەر لە ناخیەوە دەهێنرێنەوە دەرەوە (بۆ لێپرسینەوە).

مرۆڤ جێنشینی خودا

خوای گەورە حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت)ی هەڵبژارد بۆ ئەوەی ببێ بە نوێنەری ئەو لە سەر زەویدا.. بۆ ئەوەی مرۆڤ زەوی ئاوەدان بکەنەوە و خراپەکاری تێدا نەکەن..

حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) و حەوا هاتنە سەر زەوی.. هەر یەکێکیان لە شوێنێک دابەزێنرا.. ماوەیەکی زۆر بە دوای یەکتردا گەڕان.. تا سەرەنجام لە کێوی (عەرەفە) یەکیان دۆزییەوە.. حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) و حەوا پێک شاد و شوکور بوونەوە و ئیتر ژیانێکی نوێ دەستیپێکرد.. مێژووی مرۆڤ لەو کاتەوە دەستیپێکرد کە ئەوان هاتنە سەرزەوی و دەستیان بە ژیانی نوێ کرد!..

فریشتەکانی خوای گەورە زۆر حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) و حەوایان خۆش دەویست.. حەزیان لە خێر و خۆشی ئەوان بوو.. نەک هەر ئەوان، بەڵکو منداڵەکانی ئەوانیشیان خۆش دەویست.. پێیان خۆشبوو هەموان لە تاقیکردنەوەدا سەرکەون.. بەڵام شەیتان زۆر ڕقی لەوان بوو.. هەمیشە هەوڵی دەدا ژیانیان لێ تاڵ بکات و تووشی خەم و خەفەتیان بکات..

کارکردن

ژیانی سەرزەوی لەگەڵ ژیانی بەهەشتدا زۆر جیاواز بوو.. زەوی ئەستێرەیەکە لە بۆشاییدا وەستاوە و وەرزەکانی جیاوازن.. زستان دێ.. بەفر و باران دەبارێ و سەرما و سۆڵە هەڵدەکات.. دوای زستان بەهار دێ.. زەوی هەموو سەوز دەبێ.. لە هەموو لایەکەوە گوڵ سەر دەردێنێ.. دواتر هاوین دێ.. گژوگیای سەوز و جوان تەمەنیان تەواو دەبێ و زەرد هەڵدەگەڕێن.. دواتر پایز دێت و گەڵای دارەکان دەوەرن و هەوا کەمەکەمە بەرەو سارد بوون و بەرە و زستانێکی نوێ دەگۆڕێ!.. بەو جۆرە چوار وەرزەکانی ساڵ بە دوای یەکدا دەسوڕێنەوە..

حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) شوێنێکی خۆشی هەڵبژارد بۆ ئەوەی لەگەڵ حەوادا پێکەوە تێیدا بژین.. دەبێ ئێستا کار بکەن و خۆیان ماندوو بکەن بۆ ئەوەی پاروویەک نان بە دەست بێنن.. دەبێ تا خانوویەک دروست دەکەن، لە نێو ئەشکەوتدا بمێننەوە..

حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) کاری دەکرد.. خۆی ماندوو دەکرد.. عارەقی دەرشت.. دایە حەواش بە هەموو جۆرێ یارمەتی باوکە ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت)ی دەدا.. پێکەوە کشتوکاڵیان دەکرد و دانەوێڵەیان دەچاند.. گەنمیان دەکردە ئارد و ئاردیان دەکردە هەویر و هەویریشیان دەکرد بە نان و پێی دەژیان..

ژیانێکی خۆشیان بەسەر دەبرد.. بەردەوام یادی خوای گەورەیان دەکردەوە و نوێژیان بۆ خوای گەورە دەکرد.. هەمیشە ئارەزووی گەڕانەوە بۆ بەهەشتیان لە دڵدا بوو.. بۆیە زۆر بە باشی خواپەرەستییان ئەنجام دەدا، بۆ ئەوەی جارێکی تر لە بەهەشتدا بە بینینی خوای گەورە شاد ببنەوە..

هابیل و قابیل

ڕۆژگار وردە وردە تێدەپەڕی.. حەوا دووگیان بوو.. بە سکێک کچ و کوڕێکی بوو.. دوای ئەوە جارێکی تر دایە حەوا دووگیان بوو.. بەو سکەش کچ و کوڕێکی تری بوو..

حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) و دایە حەوا زۆر دڵیان بە منداڵەکانیان خۆشبوو.. کوڕەکان کە ناویان هابیل و قابیل بوو، لەگەڵ باوکیاندا دەچوونە دەرەوە و فێری کارکردن دەبوون.. زەوییان دەکێڵا.. کشتوکاڵیان دەکرد.. ئاژەڵیان دەلەوەڕاند و....

قابیل کەسێکی تووڕە و بەدفەڕ و ئاژاوەچی بوو.. بەڵام هابیل کوڕێکی زۆر هێمن و خۆشڕەفتار و شیرین کەلام بوو..

هەمیشە قابیل ئازاری هابیلی دەدا.. دەیویست هابیل ببێ بە خزمەتکاری و بەیانی تا ئێوارە کاری بۆ بکات!..

هابیل خۆڕاگر بوو.. دەنگی نارەزایەتی بەرز نەدەکردەوە.. چونکە قابیل برای ئەو بوو زۆر جار بە گوێی دەکرد و خۆی لەگەڵ قابیلدا دەگونجاند.. بەردەوامیش داوای لە خوای گەورە دەکرد کە ڕێنوێنی قابیل بکات و بیکات بە کەسێکی باش و خۆشڕەفتار!..

حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت)یش دەیزانی کە قابیل کوڕێکی خراپە، بۆیە بەردەوام ئامۆژگاری دەکرد.. پێی دەفەرموو: قابیل کوڕم! ئەوەندە خراپ مەبە!.. خوای گەورە مرۆڤی خراپی خۆش ناوێت..

قابیل شەیتان سیفەت بوو.. خۆی بە گەورە دەزانی.. پێی وابوو ئەو لە هابیل باشترە.. هەر لەبەر ئەوەی ئەو لە هابیل بەهێزتر و باڵابەرزتر بوو ئیتر زۆر خۆی بە گەورە دەزانی و بە چاوی سووکەوە سەیری هابیلی دەکرد..

حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) بە قابیلی دەگوت: مەرج نییە مرۆڤی بەهێز لە مرۆڤی لاواز باشتر بێت.. ئەو کەسە کە زیاتر خواناسە ئەوە باشترە.. بەڵام قابیل لەسەر کار و کردەوەی خراپی خۆی بەردەوام بوو.. هەمیشە ئازاری هابیلی دەدا..

قوربانییکردن

حەزرەتی ئادەم(سلاوی خوای لێبێت) فەرمووی: بۆ ئەوەی دەربکەوێ کە لای خوای گەورە کێ باشترە، هەردووکتان قوربانی بکەن..

خوای گەورە لە قورئاندا ئەو چیرۆکە بە کورتی دەگێڕێتەوەو دەفەرمووێ:

﴿وَ اتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنَيْ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبا قُرْباناً فَتُقُبِّلَ مِنْ أَحَدِهِما وَ لَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الآخَرِ قالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قالَ إِنَّما يَتَقَبَّلُ اللّهُ مِنَ الْمُتَّقينَ * لَئِنْ بَسَطْتَ إِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَني ما أَنَا بِباسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ لِأَقْتُلَكَ إِنِّي أَخافُ اللّهَ رَبَّ الْعالَمينَ * إِنِّي أُريدُ أَنْ تَبُوءَ بِإِثْمي وَ إِثْمِكَ فَتَكُونَ مِنْ أَصْحابِ النّارِ وَ ذالِكَ جَزاءُ الظّالِمينَ﴾ المائدة: ٢٧-٢٩ واتە: بەسەرهات و هەواڵی دوو کوڕەکەی ئادەم بۆ ئەو خەڵکە بخوێنەرەوە کە: بەڕاستی ڕوویداوە، ئەوە بوو کاتێک هەردووکیان قوربانییان کرد، لە یەکێکیان وەرگیرا (کە لەسەر حەق بوو، لە خوا ترس بوو) و لەوی تریان وەرنەگیرا (چونکە ڕق ئەستوور و حەسوود و خوانەناس بوو) بە براکەی وت: هەر دەتکوژم ئەویش لە وەڵامی هەڕەشەکەیدا وتی: خوای گەورە تەنها لە پارێزکاران قوربانی و چاکە وەردەگرێت... سوێند بە خوا ئەگەر تۆ دەست درێژ بکەیت بۆ من بۆ ئەوەی بمکوژیت، من دەست درێژ ناکەم بۆ تۆ، بۆ ئەوەی بتکوژم، چونکە بەڕاستی من لە سزا و تۆڵەی خوا، پەروەردگاری جیهانەکان دەترسم... (من بەو دەست درێژ نەکردنەم) بەڕاستی دەمەوێت بە گوناهی من و گوناهی خۆیشتەوە بگەڕێیتەوە، ئەوجا دەبیتە نیشتەجێی ناو ئاگر، هەر ئەوەشە پاداشتی ستەمکاران.

کاتێ ویستیان قوربانی بکەن، قابیل ڕۆیشتە ناو کشتوکاڵەکەی خۆیەوە.. هەستا خراپترین جۆری کشتوکاڵی هێنا و کردی بە قوربانی..

بەڵام هابیل ڕۆیشتە ناو ڕانە مێگەلەکەی.. بەرانێکی زۆر گەورە و قەڵەو و جوانی هێنا، بۆ ئەوەی بیکات بە قوربانی..

ئەم دوو کوڕە هەرکەسە و قوربانی خۆی پێشکەشی خوای گەورە کرد.. هابیل بەرانەکەی برد لەسەر تەپۆڵکەیەک داینا.. قابیلیش هەندێ بەروبوومی زۆر خراپی لە کشتوکاڵەکەی خۆی هێنا..

هابیل سەجدەی بۆ خوای گەورە برد.. تێر گریا.. تەماشایەکی ئاسمانی کرد و تێر لە خوا پارایەوە بۆ ئەوەی قوربانییەکەی لێ وەربگرێت..

قابیلیش کەسێکی توڕە و بەدفەڕ بوو.. بەردەوام چاوی دەگێڕا بەملا و بەولادا.. بە تەمابوو خوا ببینێت!..

هابیل زۆر بە هێمنی دانیشت و تەماشای ئاسمانی دەکرد.. لە پڕ هەندێ هەور پەیدا بوون.. دونیا ئارام بوو.. قابیل لە داخا هەر بەردی دەشکاند.. خۆیشی نەیدەزانی بە تەمای چییە و چی دەکات؟!..
لە پڕ دەنگی هەورەگرمە هات و لە ئاسمانەوە بروسکەیەک هات.. قابیل ترسی لێ نیشت.. هابیلیش هەر خەریکی نوێژ کردن و یاد و زیکری خوای گەورە بوو..
لە پڕ هەورە بروسکە دای لە بەرانەکە و هەڵیگرت و بردی.. هابیل زۆر دڵخۆش بوو.. لە خۆشیدا دەستی بە گریان کرد.. خوای گەورە قوربانییەکەی ئەوی وەرگرت.. خوای گەورە هابیلی خۆش ویست.. چونکە هابیل خوای خۆش دەویست..
دڵی قابیل هێندەی تر پڕ بوو لە ڕق و کینە و ئێرەیی.. تاشە بەردێکی تیژی هەڵگرت و پڕ بە دەمی خۆی قیڕاندی و بە هابیلی وت: دەتکوژم!..
هابیل وتی: کاکی خۆم! خوای گەورە قوربانی لەو کەسانە وەردەگرێت، کە خواناس و خواپەرەستن!..
دوایی وتی: بە خوا ئەگەر تۆ دەست درێژ بکەیت بۆ من بۆ ئەوەی بمکوژیت، من دەست درێژ ناکەم بۆ تۆ، بۆ ئەوەی بتکوژم، چونکە بەڕاستی من لە سزا و تۆڵەی خوا، پەروەردگاری جیهانەکان دەترسم.

قابیل بۆچی؟

هابیل ڕۆیشتەوە بۆ دەرودەشت، بۆ ئەوەی ئاژەڵەکانی بلەوەڕێنێ..

دەرودەشت زۆر ئارام و هێمن بوو.. ئاوی کانیاو بە شێنەیی ڕێگای خۆی گرتبوویە بەر.. دەرودەشت پڕ بوو لە گژوگیا و گوڵی ڕەنگاوڕەنگ.. باڵندە جوانەکان لەم چڵ دەفڕین بۆ ئەو چڵ و بە دەنگە خۆشەکەیان مرۆڤیان مەست و حەیران دەکرد..

هابیل ڕۆیشتە ژێر سێبەری دارێک و لە سەر پشت ڕاکشا و بۆ خۆی سەیری ئاسمانی شینی دەکرد..

قابیل هات و لە دوورەوە چاوی بە هابیل کەوت.. دڵی هێندەی تر پڕ بوو لە ڕق و کینە.. بەردێکی گەورە و تیژی هەڵگرت و بەرەو لای هابیل وەڕێ کەوت..

تاوان ڕوویدا...

قابیل یەکەم تاوانی لە سەر زەویدا ئەنجامدا.. خوێن ڕژا.. قابیل بە ناهەق هابیلی برای خۆی کوشت..

دوایی قابیل نەیدەزانی چی لە لاشەی بێگیانی براکەی بکات!..

﴿فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَاباً يَبْحَثُ فِي الأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُوارِي سَوْأَةَ أَخِيهِ﴾ المائدة: ٣١ واتە: لەوەودوا گیری خوارد بەدەست تەرمەکەیەوە (چونکە یەکەم کەس بوو کە کوژرا بێت و شەهید بوو بێت) ئەوسا خوای میهرەبان قەلەڕەشێکی نارد و چاڵێکی لە زەویدا هەڵکەند (بۆ قەلەڕەشێکی تری مردارەوە بوو) تا نیشانی بدات چۆن لاشەی براکەی بشارێتەوە.

قابیل لە قەلەڕەشەکەوە فێر بوو کە تەرمی براکەی چی لێبکات.. ئیتر ﴿قالَ يا وَيْلَتى أَ عَجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هذَا الْغُرابِ فَأُوارِيَ سَوْأَةَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ النّادِمِينَ﴾ المائدة: ٣١ واتە: (هەرکە ئەوەی دی) وتی: هاوار لە من، ئایا ئەوە من نەمتوانی وەکو ئەو قەلەڕەشە بکەم و بەقەدەر ئەوم لێنەهات تا لاشە و عەیب و عاری براکەم بشارمەوە، ئیتر بۆ هەمیشە چووە ڕیزی پەشیمانانەوە.

دیاریی خوای گەورە

حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) چاوەڕوان بوو کوڕەکانی لە دەشتودەر بێنەوە.. دوایی حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) زانی چی لە نێوان دوو کوڕەکەیدا ڕوویداوە، بۆیە تووشی خەم و خەفەتێکی زۆر بوو.. فەرمووی: قابیل! نەفرەتی خوات لێبێت.. بۆ براکەتت کوشت؟.. خوا بۆ ئەوەی دروست نەکردووی کە لە سەرزەویدا تاوان بکەیت و خراپە بڵاو بکەیتەوە و بە ناهەق خوێن بڕێژیت!..

قابیل هەڵات.. سەرگەردان بوو.. هەرگیز نەگەڕایەوە بۆ لای دایک و باوکی..

حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) و دایە حەوا بە تەنیا مانەوە.. زۆر گریان بۆ لە دەستدانی هابیلی جوانەمەرگ و خواناس.. خوای گەورە نیگای بۆ حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) نارد کە کوڕێکی پاکی وەک هابیلیان پێ دەبەخشێت..

دوای تێپەڕینی نۆ مانگ دایە حەوا کوڕێکی جوانی هێنایە دونیاوە.. دەموچاوی وەکو مانگی چواردە دەدرەوشایەوە.. دیسان خۆشی گەڕایەوە بۆ نێو دڵی حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) و دایە حەوا.. حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) کوڕەکەی ناو نا (شیث).. واتە: دیاری خوا..

شیث گەورە بوو.. هاوسەرگیری کرد.. خوای گەورە منداڵی پێ بەخشی.. حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) و دایە حەوا زۆر دڵخۆش بوون بە بینینی منداڵەکانی شیث..

ئەو کۆمەڵە مرۆڤە بەردەوام خەریکی خواپەرستی و کارکردن بوون.. سەرزەوییان ئاوەدان دەکردەوە..

ڕۆژێک حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) بە شیثی کوڕی وت: ڕۆڵە حەزم لە ترێیە!..

شیث ڕۆیشت بۆ باخە ڕەزەکەیان بۆ ئەوەی ترێی بۆ بێنێ.. لەوێ هێشوویەک ترێی جوانی هەڵبژارد و لە مێوەکەی کردەوە.. بەڵام کاتێ گەیشتە ماڵەوە دەبینێ باوکە ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) مردووە و دونیای بەجێهێشتووە..

حەزرەتی ئادەم(سڵاوی خوای لێبێت) نزیکەی هەزار ساڵ لە سەر زەویدا ژیا و پاشان گەڕایەوە بۆ ئەو شوێنەی کە لێی هاتبوو.. گەڕایەوە بەر ڕەحمەت و دلۆڤانی خوای گەورە.. گەڕایەوە بۆ نێو ناز و نیعمەتی بەهەشتی گەورە و نەبڕاوە..

چیرۆکی پێغەمبەران

1

قورئانی پیرۆز، ئەو کتێبەی کە خوای گەورە ناردوویەتی بۆ پێغەمبەری ئیسلام(صلى الله عليه وسلم)، گرنگترین و ڕاستترین سەرچاوەی ژیان و بەسەرهاتی پێغەمبەرانە.. چونکە قورئان لە لایەن خوای گەورە و میهرەبانەوە دابەزیوە بۆ سەر پێغەمبەری ئیسلام(صلى الله عليه وسلم)..

بۆیە دەبێ ئێمەش قورئان بخوێنینەوە و لێی ڕامێنین و سوود لەو چیرۆکانە وەربگرین، بۆ ئەوەی ئیلهامی لێ وەربگرین و ڕێگای پڕشنگداری پێ بدۆزینەوە..

ئەو ڕێگایەی کە بەرەو ئاشتی و ئەوین و خۆشەویستیمان دەبات.. بەرەو ئەو بیروباوەڕەمان دەبات کە هەموو پێغەمبەرانی بۆ نێردراوە..

ئەم کۆمەڵە چیرۆکە لە قورئانی پیرۆز و تەفسیرە بەنێوبانگەکانی قورئان وەرگیراون.. بۆ ئەوەی گرنگی بە بیروباوەڕی منداڵانمان بدەین..

ناوەندی ڕێنوێن

07701932749 - 07501269689

hakem1423@yahoo.com
renwen2009@yahoo.com

سلێمانی - بازاڕی ئاوباریک - نهۆمی یەکەم
بەرامبەر کاسۆمۆڵ - دوکانی ژمارە (٦٦)

9789922626659